

Notitie

betreft: Woningbouwplan Dikkers te Hengelo - milieuzoneringsanalyse

datum: 25 januari 2021

referentie: TKe/TKe/KS/HA 6820-3-NO-002

1 Inleiding

Met het plan "Dikkers" wordt beoogd woningbouw te realiseren op het voormalige Dikkers-terrein, tussen de Industriestraat, Esrein en Laan van Hart van Zuid te Hengelo. Het plan is onderdeel van het gebied Hart van Zuid, waarin een geleidelijke transformatie van voormalig bedrijfsgebied naar woningbouw plaatsvindt. Bedrijvigheid is op korte afstand van het plan gelegen.

In figuur 1 is de situering van het plangebied weergegeven, met daarin de beoogde (woning)bouwdelen A t/m F aangeduid in oranje.

f1 Situering plangebied Dikkers en plan visie met bouwdelen A t/m F.

In voorliggende notitie wordt middels een richtafstandenbenadering conform de systematiek *Bedrijven en Milieuzonering* nader ingegaan op de milieuaspecten vanwege de nabijgelegen bedrijvigheid die mogelijk invloed kunnen hebben op de planvorming.

2 Systematiek Bedrijven en milieuzonering

Milieuzonering is een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat nieuwe bedrijfsactiviteiten een passende locatie in de nabijheid van gevoelige bestemmingen krijgen, en anderzijds gevoelige bestemmingen op een verantwoorde afstand van bedrijven gesitueerd worden.

De VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering geeft richtafstanden tot gevoelige bestemmingen vanwege geluid, geur, stof en gevaar voor een scala aan typen bedrijvigheid. Met behulp van deze richtafstanden kan een eerste indicatie verkregen worden van de inpasbaarheid van een initiatief op een bepaalde locatie.

De richtafstanden zijn gekoppeld aan de milieucategorie van een bedrijf. De systematiek hanteert de milieucategorieën en richtafstanden zoals weergegeven in tabel 2.1. In voorliggende situatie is sprake van een gemengd gebied (het gebied Hart van Zuid kenmerkt zich door een mix van wonen, werken, onderwijs en ontspanning en rondom het plangebied Dijkers is sprake van duidelijke functiemenging, naast woningen liggen diverse gemengde bestemmingen en bedrijfslocaties, het plangebied ligt voorts in de zone van een industrieterrein en is gelegen langs een belangrijke ontsluitingsroute voor het gebied) en worden dus de richtafstanden behorende bij die gebiedstypering toegepast ¹.

t2.1 Richtafstanden per milieucategorie.

Milieucategorie	Richtafstand	Richtafstand
	omgevingstype rustige woonwijk	omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1000 m	700 m
6	1500 m	1000 m

Teneinde de inpasbaarheid van een initiatief te toetsen, worden de volgende stappen doorlopen:

– *Stap 1: richtafstanden bedrijvigheid zoals toegestaan conform bestemmingsplan*

In het bestemmingsplan is vastgelegd op welke plek bedrijvigheid gevestigd mag zijn en van welke milieucategorie. Hiermee kunnen de richtafstanden bepaald worden voor de "maximaal planologische situatie". Deze situatie vormt de worst-case situatie.

– *Stap 2: nader onderzoek feitelijke milieuhinder (dossieronderzoek)*

Indien uit stap 1 blijkt dat in de maximaal planologische situatie sprake is van een bedrijf met een richtafstand die de beoogde woningbouw overlapt, is nader onderzoek noodzakelijk.

¹ Inzake het aspect gevaar is enige voorzichtigheid geboden bij het verlagen van de richtafstanden. Voor inrichtingen met een gevaarscomponent is vrijwel altijd specifieke (aanvullende) regelgeving van toepassing.

Hierbij kan allereerst ingezoomd worden op de werkelijk aanwezige bedrijvigheid. De feitelijk gevestigde bedrijvigheid kan van een lagere milieucategorie zijn dan toegestaan conform bestemmingsplan, waardoor de bijbehorende richtafstand kleiner is.

Voorts kan door middel van vervolgonderzoek (bijvoorbeeld middels dossieronderzoek) de werkelijke milieubelasting van het bedrijf concreter in beeld gebracht worden.

N.B. Overigens wordt opgemerkt dat het vigerende bestemmingsplan van de planlocatie Dijkers reeds milieugevoelige bestemmingen toestaat. Het plangebied is immers mede bestemd ten behoeve van "onderwijsdoeleinden". In die zin is formeel geen sprake van de introductie van gevoelige bestemmingen die beperkend zijn, deze zijn bij recht immers reeds mogelijk.

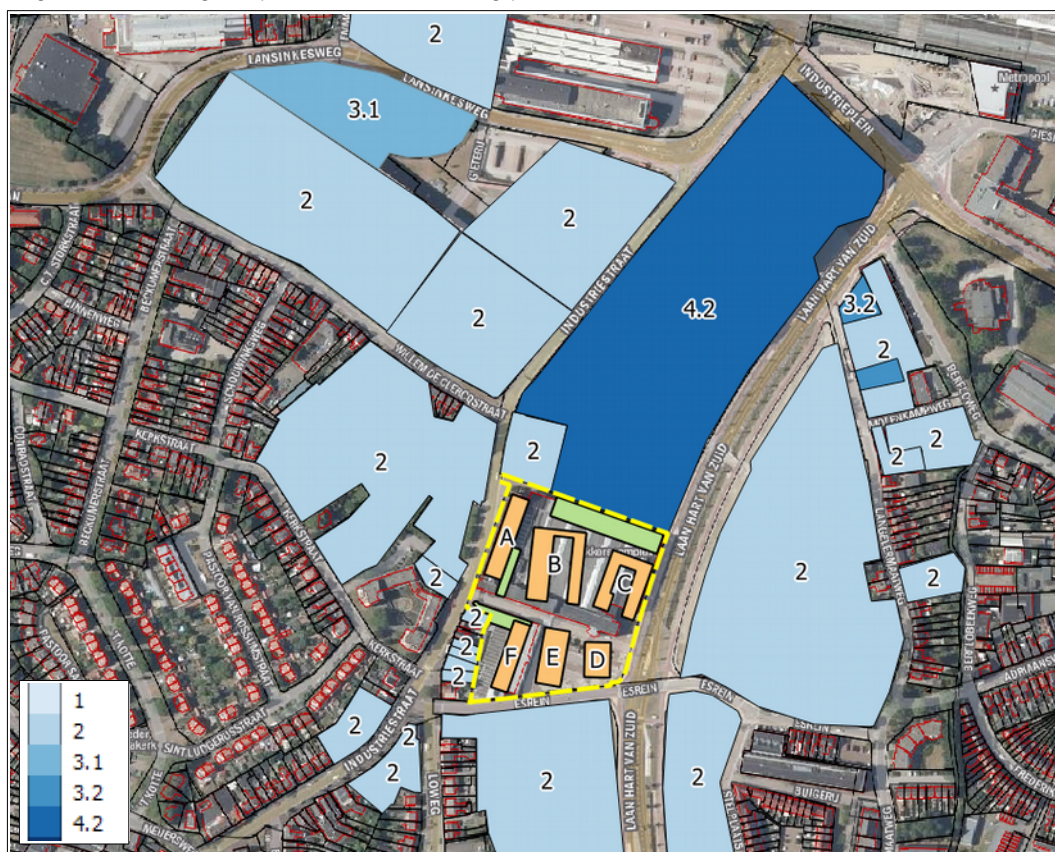
3 Stap 1 – richtafstanden bedrijvigheid

Ter plaatse van het plangebied en de omliggende bedrijvigheid vigeren de volgende bestemmingsplannen:

- Hart van Zuid (2010);
- Hengelo Zuid – Breemarsweg e.o. (2013);
- Hengelo Zuid – Berflo Es e.o. (2013);
- Uitwerkingsplan uitbreiding winkelcentrum Esrein (2013).

Aan de rond het plangebied gelegen gronden zijn onder andere de bestemmingen "bedrijf", "gemengd" en "maatschappelijk" toegekend. Per locatie verschilt de toegestane milieucategorie. In figuur 2 is de toegestane en/of aanwezige milieucategorie per perceel ingetekend. Voor gemengde doeleinden is ervan uitgegaan dat dit maximaal milieucategorie 2 betreft.

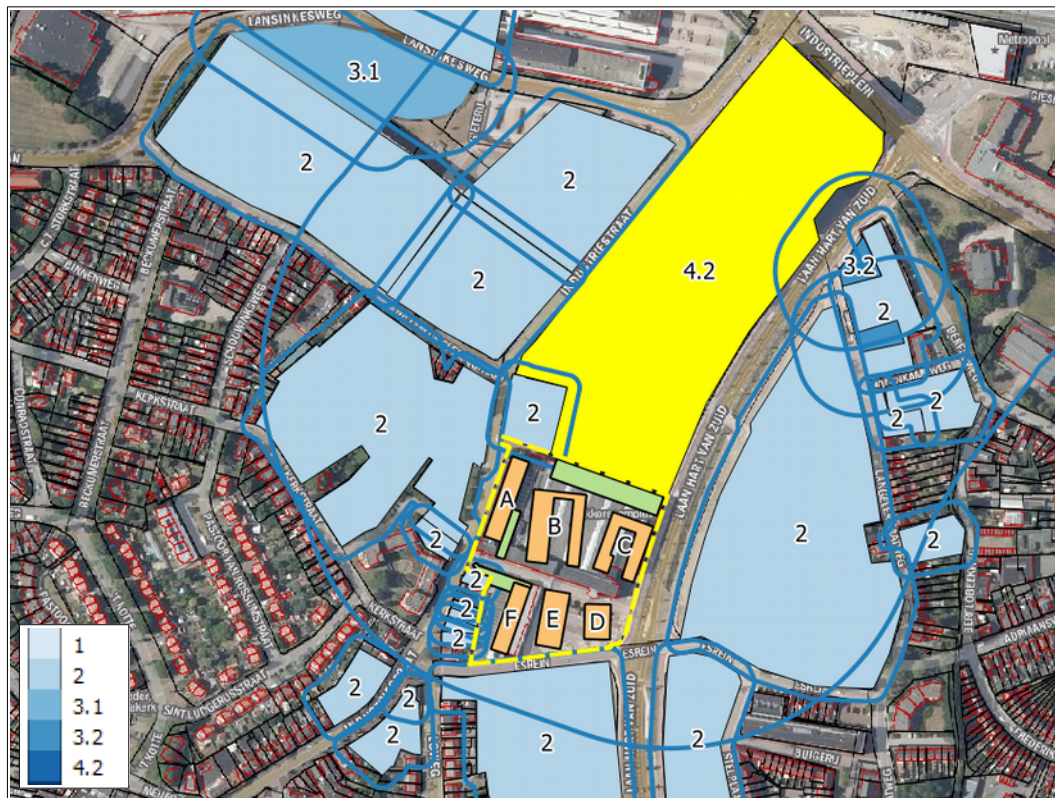
f2 Toegestane milieucategorie op basis van het bestemmingsplan.

N.B. Ter plaatse van het Stork-complex is in bovenstaande een milieucategorie 4.2 weergegeven. In het bestemmingsplan is echter geen generieke bedrijvigheid van deze milieucategorie toegestaan, maar slechts enkele maatbestemmingen. Omdat in voorliggende analyse een "van grof naar fijn"-benadering wordt toegepast wordt in eerste aanleg milieucategorie 4.2 aangehouden. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de maatbestemming.

In figuur 3 zijn de richtafstanden ingetekend voor deze bedrijven, op basis van het omgevingstype gemengd gebied.

f3 Hindercirkels op basis van richtafstanden toegestane milieucategorie op basis van het bestemmingsplan.

Over de beoogde woningen in het plangebied van Dikkers ligt uitsluitend de hindercirkel van het ten noorden van het terrein gelegen Stork-complex met milieucategorie 4.2. Dit perceel is in de figuur aangeduid in geel. In stap 2 dient deze locatie derhalve nader bekeken te worden, zie hoofdstuk 4.

De hindercirkels van de overige bedrijvigheid in de omgeving overlappen niet met het de beoogde gevoelige bestemmingen in het plangebied. Aanvullend is beoordeeld of voor andere bedrijven de gevaarscomponent maatgevend kan zijn (zie voetnoot op pagina 2). Dit blijkt voor de feitelijk aanwezige overige bedrijvigheid niet aan de orde. Overigens geldt voor de meeste rondom het plangebied gelegen bedrijven dat reeds andere woningen (dichtbij het betreffende bedrijf) gesitueerd zijn die maatgevend zijn voor de toelaatbare milieubelasting van het betreffende bedrijf.

4 Stap 2 – nader onderzoek bedrijvigheid met hindercirkel over plangebied

In stap 1 is geconstateerd dat de hindercirkel van het ten noorden van het Dikkers-terrein gelegen Stork-complex het plangebied overlapt. In stap 2 wordt nader ingezoomd op de bedrijfsactiviteiten van dit complex, zowel aan de hand van hetgeen planologisch is toegestaan als op basis van hetgeen feitelijk vergund is.

Planologisch toegestaan

Voor wat betreft het Stork-complex is in het bestemmingsplan opgenomen dat naast bedrijvigheid van milieucategorie 1 en 2 bedrijven met ten hoogste milieucategorie 4 zijn toegestaan, uitsluitend voor zover het de volgende bestaande bedrijfsactiviteiten betreft:

- (zb2) compressor-, turbine- en pompinstallaties
- (zb3) machinebouw
- (zb4) bouw van ketels en aanverwante thermische apparaten

Indien de bedrijfsactiviteiten op het Stork-complex beëindigd worden, kan uitsluitend een vergelijkbaar bedrijf zich op de locatie vestigen, óf een bedrijf uit milieucategorie 1 of 2.

Ter plaatse zijn dus specifieke activiteiten toegestaan uit hogere milieucategorieën. In tabel 4.1 zijn de richtafstanden weergegeven voor de activiteiten uit Bedrijven en Milieuzonering die te relateren zijn aan de bovengenoemde bedrijfsactiviteiten (zb2), (zb3) en (zb4).

t4.1 Bedrijfsactiviteiten en indeling conform de systematiek van Bedrijven en Milieuzonering.

Activiteit	Milieucategorie	Hinderafstand (gemengd gebied)			
		Geur	Stof	Geluid	Gevaar
Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	4.1	10	10	100	10
Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	3.2	30	10	50	10
Overige metaalbewerkende industrie	3.2	10	10	50	10
Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie, p.o. > 2000 m2	4.1	30	10	100	10
Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie, met proefdraaien verbrandingsmotoren > 1 MW	4.2	30	10	200	10
Stookinstallatie op gas met een thermisch vermogen van minder dan 75 MW	3.1	10	0	30	10
Bedrijvigheid uit milieucategorie 1 of 2	2	10	10	10	10

Uit de tabel blijkt dat:

- het aspect geluid in alle gevallen maatgevend is voor de milieucategorie en de aan te houden richtafstand;
- de aspecten stof en gevaar in principe geen relevante rol spelen, aangezien de richtafstand van 10 meter minder is dan de afstand tussen de terreingrens en de beoogde woningen;
- het aspect geur beperkt invloed kan hebben, aangezien de richtafstand voor een deel van de activiteiten 30 meter bedraagt terwijl de afstand tussen de terreingrens en de beoogde woningen ca. 20 meter omvat. Het aspect geur bij machinebouw en metaalbewerking is echter gerelateerd aan procesemissies vanuit gebouwen. De afstand tussen de beoogde woningen en gebouwen op het industrieterrein is groter dan 30 meter (ca. 50 meter tussen beoogde woningen en bestaande bedrijfsbebouwing).

Feitelijk aanwezig c.q. milieuvergund

De bedrijfsactiviteiten die plaatsvinden op het complex zijn de afgelopen jaren ingrijpend gewijzigd. Nabij Dikkers zijn de volgende activiteiten relevant:

- activiteiten Koninklijke Machinefabriek Stork B.V. (verder: Stork)
- activiteiten Siemens Industrial Turbomachinery B.V. (verder: Siemens-VDL)
- gasontvangstation

Onderstaand wordt per bedrijf ingegaan op de vergunde danwel aanwezige situatie in relatie tot de milieuaspecten geluid, lucht, geur en gevaar.

Stork

Stork beschikt over een revisievergunning d.d. 11 december 2007. Van de activiteiten die in de vergunning opgenomen zijn, is een groot deel inmiddels beëindigd en zijn de gebouwen gesloopt. Alleen gebouw 24 (het ketelhuis) is nog in gebruik. In het ketelhuis zijn conform de vergunning 3 stoomketels aanwezig (8, 25 en 12 MW) ten behoeve van met name gebouwverwarming. Op grond van lijst 2 van bijlage 1 van de VNG-publicatie kan voor een stookinstallatie op gas met een thermisch vermogen van minder dan 75 MW uitgegaan worden van milieucategorie 3.1 (zie ook tabel 4.1 in deze notitie). De bijbehorende richtafstand voor gemengd gebied bedraagt dan 30 meter (50 meter voor gevaar indien geen afstandstap-vermindering toegepast wordt). De afstand tussen het ketelhuis en de beoogde woningbouw op het Dikkers-terrein bedraagt ruim 70 meter.

Voor wat betreft het aspect geluid wordt de gehele vergunde situatie van Stork (inclusief beëindigde activiteiten) meegenomen in het geluidonderzoek dat uitgevoerd wordt voor het plan, een en ander conform het zonebewakingsmodel van de gemeente Hengelo.

Uit de vergunning blijkt niet dat sprake is van risicovolle activiteiten die voor de woningbouwactiviteiten relevant zijn. Het bedrijf betreft geen Bevi-inrichting en heeft geen vermelding op de risicokaart.

Uit de vergunning en vergunningaanvraag blijkt niet dat sprake is van activiteiten die leiden tot geur- of luchtkwaliteitsaspecten die voor de woningbouwactiviteiten relevant zijn. De emissies vanuit het ketelhuis (dienen te) voldoen aan emissie-eisen, waardoor de emissies van luchtverontreinigende stoffen beperkt wordt. Overigens zijn op kortere afstand van het ketelhuis reeds woningen aanwezig.

Siemens-VDL

Siemens-VDL beschikt over een revisievergunning d.d. 18 december 2008. Ook deze vergunning is niet meer geheel actueel (een deel van de activiteiten is inmiddels beëindigd).

Voor wat betreft het aspect geluid wordt Siemens-VDL meegenomen in het geluidonderzoek dat uitgevoerd wordt voor het plan, een en ander conform het zonebewakingsmodel van de gemeente Hengelo.

Uit de vergunning en vergunningaanvraag blijkt niet dat sprake is van risicovolle activiteiten die voor de woningbouwactiviteiten relevant zijn. Het bedrijf betreft geen Bevi-inrichting en heeft geen vermelding op de risicokaart.

Uit de vergunning en vergunningaanvraag blijkt niet dat sprake is van activiteiten die leiden tot geur- of luchtkwaliteitsaspecten die voor de woningbouwactiviteiten relevant zijn.

Gasontvangststation

Recent is een nieuw gasontvangsstation gerealiseerd ten noorden van de koeltorens op het Stork-complex. Omdat de operationele inlaatzijdige werkdruk tot maximaal 40 bar bedraagt, betreft het een gasdrukmeet- en regelstation categorie C. Dit bouwwerk is met name relevant voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

Voor het ontvangststation geldt een vaste veiligheidsafstand tot kwetsbare objecten op grond van het Activiteitenbesluit. Deze afstand varieert -afhankelijk van de exacte capaciteit/uitvoering van het ontvangststation- tussen 15 en 25 meter. De afstand tot de beoogde woningbouw op het Dijkers-terrein bedraagt ruim 50 meter. Er wordt derhalve voldaan aan de veiligheidsafstanden.

Naar het gasontvangststation loopt een ondergrondse buisleiding. De veiligheidsaspecten vanwege deze buisleiding dienen nader onderzocht te worden middels een kwantitatieve risicoanalyse (QRA).

Vanaf het gasontvangsstation loopt een bovengrondse buisleiding verder over het terrein van Siemens-VDL. Het betreft hier een buisleiding met lage(re) druk, waarvan in de milieuvergunning geen relevante veiligheidsaspecten vermeld staan (zie onder andere bijlage 11 van de milieu-aanvraag van Siemens). Noch de buisleiding noch de inrichting als geheel is opgenomen op de Risicokaart. Aangenomen mag worden dat de externe veiligheidsaspecten van deze bovengrondse leiding zich niet uitstrekken tot voorbij de inrichtingsgrenzen. Overigens is tussen de beoogde woningbouw en de betreffende buisleiding een parkeergarage gelegen.

5 Bedrijvigheid binnen het plangebied zelf

Binnen het plangebied zelf wordt naast woningbouw ook een beperkt commercieel programma gerealiseerd (maximaal 2.000 m² bvo). Voor bedrijfsmatige functies in een functiemengingsgebied, geeft de systematiek van Bedrijven en Milieuzonering een lijst van bedrijvigheid die in een dergelijk gebied als inpasbaar beschouwd kan worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in bedrijvigheid die aanpandig aan woningen plaats kan vinden, bedrijvigheid die bouwkundig afgescheiden van woningen plaats moet vinden en bedrijvigheid met een grotere verkeersaantrekkende werking.

Toepassing van deze systematiek in het bestemmingsplan zorgt derhalve voor een juiste inpassing van het commercieel programma in het woongebied. De gemeente zal op basis van onder andere deze systematiek een bedrijvenlijst samenstellen met toegestane bedrijfsactiviteiten.

6 Conclusie

In voorliggend onderzoek is de mogelijke invloed van bedrijvigheid in de omgeving van het Dijkers-terrein te Hengelo onderzocht in relatie tot de beoogde woningbouw in het plangebied.

Op basis van een analyse conform de systematiek Bedrijven en Milieuzonering is geconstateerd dat alleen de hinderafstanden van het Stork-complex (Stork, Siemens-VDL, gasontvangststation) overlappen met de woningbouwlocatie.

In het onderzoek is nader ingezoomd op de activiteiten die op het complex plaatsvinden, een en ander aan de hand van de toegestane bedrijvigheid op grond van het bestemmingsplan en aan de hand van de milieuvergunningen die aan de betreffende bedrijven zijn verleend.

Dit geeft de volgende aandachtspunten, die in specifiek op dat milieu-aspect gerichte milieuonderzoeken nader onderzocht dienen te worden:

- geluid vanwege het gehele Stork-complex;
- externe veiligheid van de gasleiding naar het gasontvangststation.

Voor de resultaten wordt verwezen naar de betreffende onderzoeken.

Mook,

Deze notitie bevat:
10 pagina's.